Է. ՏԱՐԻ — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1900 — ԹԻՒ 85

ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Rev Pére G. Kalemkarian Michitaris te ngasse № 4 Vienne

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուլկարիոյ համար Տարեկան 12 ֆր.
» » Վեցամսեայ 6 ֆր.
Օտարաահմանի համար (Երկու թիւր մէկ ծրարով) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
Ամերիկայի » 2.60 տոլ. վեցամս 1.50

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԵԼԻ

Նամակ դրամ եւայլն ղրկել հետեւեալ հասցէով

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՒՈՒՆՔ» ԼՐԱԳՐՈՑ. — ՎԱՌՆԱ (Պուլկարիա)

Редакция на вѣстникъ „Иравункъ" ВАРНА (България)

Rédaction du journal „Iravounk" VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք ես չեն ղրկուիր եւ յարմար դատուածները միայն կը հրատարակուին ամբողջովին կամ մասամբ։

Ծանուցման տողը 20 սանթիմ. երեքեն աւելի անգամներու համար 20 0/0 զեղչ կը լինի։

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

—

Թերթիս 3 շաբաթի չափ ընդհատուելուն պատճառը արդէն յայտարարեցինք մասնաւոր շրջաբերականով մը, Իրաւունքի ուղղութեանը հակառակող թշնամիներու մեզ դէմ հանած ամենացած արգելքներուն հակառակ յաջողեցանք թերթիս հրատարակութիւնը շարունակել մեր համակիրներէ ոմանց աջակցութեան շնորհիւ։

Այս ընդհատման փոխարէն մեր վճարող բաժանորդներուն պիտի ղրկենք ըստ մեր խոստման մէկ մէկ Նոր Օրացոյց։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՍԵՌ ՈՐԲԱԽՆԱՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

ՎԱՌՆԱՅԻ

—

Պատիւ ունիմք յայտարարելու թէ, ընկերութեանս անունով խնամուելիք որբերու թիւը եօթի (երկու աղջիկ) հասած է որոնք կը խնամուին Վանայ, Սեբաստիոյ, Ակնայ, Կեսարիոյ և Զէյթունի որբանոցներուն մէջ ուսանի Գործ. ժողովս կուգայ հրապարակաւ իր խորին շնորհակալութիւն յայտնելու ընկերութեանս այն արգոյ անդամներուն որոնք ուխտը ամիսէ ի վեր կը շարունակեն իրենց անդամակցութիւն։ Նաև խորին շնորհակալութիւնիս եօթանասունէն աւելի այն արգոյ ազգայնոց որոնք վերջերս թէ անդամակցութեամբ և թէ նուիրատուութեամբ մասնակցեցան սոյն ամենաակեանական եւ վսեմ գործին։

Յուսով ենք թէ, ներողամիտ պիտի ըլլան այն արգոյ ազգայինք որոնց բնակարանները և գործատեղիներ ծանօթ չեն գործ. ժողովոյս և թէ մոռցուած են. պիտի փութան մեզ դիմելու մասնակցելու համար սոյն կենսական գործին։

Վստահ ենք թէ, արգոյ հայ հասարակութիւն առանց կուսակցական և ինչ ինչ նկատումներու պէտք եղած նիւթական և բարոյական աջակցութիւն ու քաջալերութիւն չ'պիտի զլանայ մեզ, որով պիտի կարենանք խնամելիք որբերնուս թիւը 10-12ի բարձրացնել, մահուանէ ազատելով այն հէք որուկները որոնք ապագայ հայութիւն պիտի կազմեն։

'ի դիմաց գործ. ժողովոյ

Ատենադպիր — Ատենապետ

Յ. Ճանկիւզեան — Տ. Շաքարեան

ՀԱՅԵՐԸ ՊԱՐՍԿԱՀԱՅՔՈՒՄ

—

(Շար. նախորդ թուէն եւ)

Քիւրդեր կազմում են ազգաբնակութեան պատկառելի թիւը։ Ֆանաթիկոս կղերականութիւնը, Պարսկաստանի եւ ոչ մի տեղ այնքան զօրաւոր չէ, այնքան բարբարոս եւ մոլեռանդ չէ ինչպէս է Ուրմին։

Քիւրդեր, որոնք ինչպէս ամէն տեղ այստեղ էլ բնակւում են լեռներում եւ նրանց ստորոտներում, պարծենում են իրանց ցեղին յատուկ արհեստով — աւազակութիւնով։

Ասորիներ։ Եթէ ուզում էք ազգային ացումներից բոլորովին զուրկ, բարոյականութիւնից հեռու, եւ մարդկային ամենատարրական արժանապատուութիւնից անհաղորդ, մի ամբողջ ժողովուրդ տեսնել, ուրեմն պէտք է ծանօթանաք Ուրմիի Ասորիների հետ։ Հաւրեան լինելով Քիւրդերին, նրանք ենթարկուել են խոլամի անբարոյական ազդեցութեան, միսիոնարներ որոնք եկել են հոգիներ փրկելու.. աշխատել են որքան կարելի է մեացնել այն ամէն զգացում ու Ասորին կանչում է իր հայրենիքի եւ նրա անցեալի յիշատակների հետ։ Դաւանափոխութիւն այնքան զարգացել է Ասորիների մէջ, որ մի ընտանիքում կարելի է ճարել 4-5 դաւանութիւնների պատկանողներ։ Ասորիներ այժմ մեծ քազմութեամբ պանդխտում են Եւրոպա եւ Ամերիկա, պարապում են Յուրաղեցիների արհեստով — խաչագողութիւնով, դրանց միջից աւելի յաջող եւ ճարպիկ քաւոր—Վեարդոներ են դուրս գալիս։

Հայեր, (800 տուն) բնակուած են 25-30գիւղերի մէջ։ Ընդհանուր դրութիւն անմխիթարական է, ենթարկուել են Ասորիների անբարոյական ազդեցութեան, նրանց հետ կապուած են խնամութիւններով։ Մի երրորդ մասը չգիտէ մայրենի լեզուն խօսում են Թուրքերէն եւ Ասորերէն, Բարանդուզի 200 տուն հայեր իրանց հայ քրիստոնեայ լինելը պաս պահելով եւ խաչակնքելով են հաստատում։ Ինչպէս վերեւ ասի Ուրմիցի հայի բարոյականութիւն եւ ազգային ինքնաճանաչութիւն այնքան գոհացուցիչ չէ։ Կրթական գործը, շնորհիւ բազդախնդիր ուսուցիչների միչր միւենոյն տեղն է կանգնած չնայած որ 10 տարի առաջ է սկսել այդ գործը։ Հէնց այժմ էլ ուսուցիչների մեծամասնութիւնը կազմուած է տարրական կրթութեան տէր անձինքներից. կան այնպիսիներ որ հայերէն ուղիղ գրել էլ չգիտեն։ Ուրմիի հայ դպրոցներ պահպանւում են Թաւրիզի կանանց բարեգործական ընկերութիւններ։ Նրանք որոնք գաղափարի նուիրուած ճշմարիտ էնտէլիգէնտներ են, թող չտապեն դէպի Ուրմի ուր անմշակ եւ ընդարձակ մի հող կայ, վարել ցանելու, այնպիսիներին, ես հաւատացած եմ որ կանանց ընկերութիւններ կը յանձնեն պաշտօններ եւ նիւթապէս էլ բաւարարութիւն կըտան ն։ Ուսուցիչը իր միակ մխիթարութիւն պիտի փնտռէ իր գործի բարոյականութեան մէջ, նա մի լուսատու փարոս պիտի լինի շրջապատող խաւարի մէջ, մի անձնուիրութիւն որ ամբողջապէս դէպի ինքը գրաւէ ազէտ հասարակութիւն. բայց ընթերցող թող չը կարծէ թէ ա՛յնքան հեշտ կարող է առաջ տանիլ իր գործը. ա՛յնքան խոչնդոտներ այնքան դժուարութիւններ կան՝ որոնց յաղթելու համար ուսուցիչ պիտի ունենայ երկար համբերող բնաւորութիւն եւ անսասանելի տոկունութիւն, որոնք խտէալիստ մարդու նշանաւոր առաքինութիւններին են։

Շնորհիւ Տգիտութեան Ուրմիցի հայը չգիտէ լաւ ապրել էլ, իրենց բնակարաններով, հագուստ կապուստով եւ [illegible]ատօրեայ կեանքով ներկայացնում են մի զզուելի կեղտոտութիւն։ Քահանաներ, փոխանակ ժողովուրդի «քաջ հովիւ» լինելու, դէպի փրկութիւն առաջնորդողներ լինելու, իրանց անձնաւորութեամբ նոյն իսկ դայթակղութիւն են պատճառում. մի խօսքով Ուրմիցի հայ քահանայի պէս կեղտոտ հագուստ մարմնով սնուցած արարածի դուք ոչ մի տեղ չէք տեսնի։ Ուրմի քաղաքում կան 40 տուն հայեր որոնք չգիտեն մայրենի լեզուն. ունին դպրոց որ նիւթականի հաստատ աղբիւր չունենալով երբեմն բացում երբեմն փակւում է։

Նշանաւոր հայաբնակ գիւղերն են.

Գեարդաբարդ (120 տուն) զուտ հայաբնակ է, ունի հոյակապ եկեղեցի եւ ուսումնարան որ հիմնել է Ատրպատականի Հայուհեաց Բար. Ընկերութիւն։

Ռահվա (120 տուն) կան Ասորիներ էլ։ Այս գիւղում կայ աղջկանց դպրոց, Թաւրիզի Հայուհեաց ընկերութեան։ Թաւրիզի բարեգործական ընկերութիւն դպրոցներ ունի եւ հետեւեալ գաւղերում. Դիզաթաքայ, Բաբառու (Բարանդուզում) եւ Իքի աղաճում։ Նախչեւան Թափայ գիւղում կայ 70 տուն հայ, որոնք ունին գեղեցիկ շէնութիւն դպրոցի համար, այս երկու տարի շնորհիւ գիւղական քահանայի սարքած էնտրիգների, գիւղը տանց ուսուցչի է մնացել։

Վերջացնելով խօսքս Ուրմիցիների մասին, էլ հրաւիրում եմ գաղափարական եւ պարտաճանաչ ուսուցիչներին Ուրմի գալ, ուսուցիչ—փրկիչ լինել, յանձն առնելով ամէն տեսակ նեղութիւններ, մխիթարուել միայն սուրբ նպատակի իրագործութեամբ։

Սալմաստ

—

Սալմաստ — Սալմաս եւ կամ Սալմասթը ներկայացնում է մի գեղեցիկ եւ ծառազարդ հովիտ։ Սահմաններն են արեւելքից՝ Ուրմիի ծով եւ Մուշան լեռ, Արեւմուտքից հոկայ Արտուշ լեռ հարաւից Ղաանիկարուլ եւ Կարօի լեռներ, հիւսիսից Ամբանդ եւ Միրզա Սոլգերանի լեռներ։ Հովիտի լայնութիւն մօտաւորապէս 5 վերստ է, երկայնութիւն 15 վերստ։ Սալմաստի օդը մաքուր եւ հովաշունչ է, ջուրը պաղ եւ կաթնահամ, հովիտի մեծ մասը ծածկուած է այգիներով եւ ձեռատունկ անտառներով որոց միջից խաղալով խայտալով թռչւում է Զօլա գետը, Զօլան սկիզբ է առնում Ճարայի (Զարեհի) լեռներից, Սալմաստին ջուր տալով թափւում է Ումիի ծով։ Հողը ազգարնակութեան բազմութեան համեմատած քիչ է եւ ուժից ընկած։ Ընդարձակ այգիներում հասնում են ամէն տեսակ հիանալի պտուղներ, մասնաւորապէս փովելի են. սալորը, ծիրանը եւ տանձը։

Սալմաս իր ներկայ բարոյական եւ կրթական դրո թեամբ պարտական է Մ. Աւետիսեանի եռանդուն գործունէութեան։ Եռանդուն գործիչի մահուանից յետոյ Սալմաստի (բացառութեամբ Հաֆթվան գիւղի) կրթական գործը, հասարակական հիմնարկութիւններ, շահագործութեան, զզուելի եսականութեան ասպարեզ դարձան մի կարգ հացկատակ բախտախնդիր ցեցերի, որոնք միանգամ բնաւ կած գործը փճացրին, եռանդուն եւ բարեխիղճ ուսուցիչներին հեռացրին եւ ժողովուրդի, դէպի կրթական գործը տածած սէր եւ համակրանքը անտարբերութեան հասցրին։

ՀԱՂԱՑԱԿԱՆ

(Շարունակելի

——)·(——

ԿՐԵՏԷ

Առ Թ. Ո.

Եորկիոս իշխանը.—Չորս տէրութիւնք.—Կրետացի մահմետականք.—Առեւտրականք.—Հայ գաղթականութիւնը.

Կը փափաքիք որ՝ երբեմն Կրետէի նկատմամբ տեղեկութիւն տամ. սակայն այս կղզւոյն քաղաքական կացութիւնն ու իր միջավայրը ցա՛րդ զմեզ այնչափ չի շահագրգռելուն համար, իմ այս պարտականութեանս մէջ թերացած գտնուեցայ։

Վերջին օրերը միայն մի քանի պարագաներ օտարին նկատառութեան առարկայ, ու Կրետացիին մտախոհութեան առիթ տուին. Կրետացին այսօր կը մտածէ թէ՝ իր ազատագրութեամբը՝ որպիսի քաղաքական կազմակերպութեան մը պիտի հասնի ի վերջոյ,

Իշխան Եորկիոս, երեք տարուան համար կղզւոյն ընդհանուր կառավարիչ կարգուեցաւ. մօտալուտ է իր այս պաշտօնավարութեան պայմանաժամը։ Կրետական Երեսփոխանական Ժողովոյն ընտրութեամբը չէ՝ որ այդ պաշտօնին կոչուեցաւ, այլ պարզապէս իր այս անուանում արդիւնք է չորս պետութեանց միաձայն հաւանութեան։

Այս օրերս լուր կը շրջի թէ՝ մեր կառավարիչ իշխանը՝ Կալէսի իշխանին փեսայ, Անգղիոյ թոռանը՝ ամուսին պիտի կոչուի ի մօտոյ։ Անգլիոյ և Յունաստանի միջեւ արդի մտերմական յարաբերութիւնք պահ մը այդ տեսակ ենթադրութեան զարկ կուտան. այսու հանդերձ մեր երիտասարդ իշխանը այդ բարձր դիրքին արժանանալու ամէն յատկութիւն իր վրայ կը կրէ։

Դիտելի պարագայ մ'էր այս գարնան անգղիական եօթը մարտանաւերու պաշտօնական այցելութիւնը ի Կրետէ. պատուիրակութիւն մը Վիքթորիա թագուհւոյն կողմանէ ղրկուած, Եորկիոս իշխանին յանձնելու համար Պայնի պատուանշանը. անգղիական այս համակրական արտայայտութիւնը նշանակադրական էր։

Այս առթիւ պաշտօնական այցելութիւններ ու հացկերոյթներ փոխադարձ եղան. իշխանը իր պալատան մէջ, ծովակալը իրենց զրահաւորներուն մէջ գիրար հիւրընկալեցին. մարտանաւերու շուրջը կատարուած հրախաղութիւնք իր տեսակին մէջ հազուադէպ, երբեք Կրետէ տեսած չէր։

Եորկիոս իշխան, սիրուած արդէն եւրոպական չարքունիքներէն, սիրուեցաւ նաև Կրետացի քրիստոնեայէն ու մահմետականէն։

* * *

Կրէտէ չորս տէրութեանց մէջ երեք կայարաններու բաժնուած է. Գանտիա՝ անգլիացւոց, Ռէթիմօն՝ ռուսաց, Հանիա՝ խառն գրաւման մը ենթարկուած են. այս վերջին քաղաք իշխանանիստ քաղաքն է։

Կղզւոյն ընդհանուր ոստիկանական տեսչութիւնը Իտալիա յանձըն առած է, որ իր հաստուցած գարապինիէններովը կրնայ աշխարհի ոստիկանութեան տիպար մը ըլլալ. իտալական ոստիկանապետութեան ներքեւ կազմուեցաւ տեղական ոստիկանութիւնը, կէս բարբարոս կամ անզսպելի կարծուած Կրետացին այսօր բարեկիրթ ու հեզ ոստիկան մ'է եղած։

Ներքին գործողութեանց ամէն պաշտօնէութիւն, քաղաքապետական, դատական ու մաքսային, բընիկ ժողովրդեան յանձնուած է. քրիստոնեայ պաշտօնեայք մեծամասնութիւն կը կազմեն։

Քաղաքական ու արտաքին յարաբերութեան տեսակէտով. Կրէտէ այժմ ոչինչ ունի. չորս տէրութեանց հովանաւորութեան ներքեւ կաշկանդուած, ազատ չէ իր ուզած եղանակաւը կառավարելու։

Իրաց այս անստոյգ վիճակը անշուշտ օր մը վախճանի մը կը յանգի. իշխան Եորկիոս մօտէն ծանօթ իր պաշտօնին փափկութեան յ'անուն եւրոպայի ստանձնած գործ, յ'օգուտ հելլէնականութեան վերջացնել կուզէ։

* * *

Երկու ամիսէ ի վեր իշխանը բացակայ է կղզիէն. Ուղեւորեցաւ դէպի Եւրոպա. նպատակ ունի 4 տէրութեանց դաշնիճները այցելել. իր այս ուղեւորութիւն այլ ընդ այլոյ զրոյցներու տեղի տըւած է։

Ոմանք Կրետէի անկախ ինքնիշխանութիւնը ձեռք ձգելու դիմում մը, այլք, աւելի առաջ երթալով, Յունաստանի հետ միացման միտում մը կը նշմարեն։

Մտացածին այս կարծիքներու արտայայտութեան հանդէպ՝ սա կէտն է հաւանական թէ՝ մեր իշխան իր պաշտօնավարութեան լըրումէն առաջ, Կրետէի ճակատագրին շուրջը, դեր մը խաղալ կուզէ. կղզւոյն արդի անստոյգ ու տարօրինակ կազմակերպութեան մէջ փոփոխութիւն մը ներմուծել, ու որոշ քաղաքականութեան դուռ մը բանալ, իր այսօրուան անուանապէս կառավարած երկրին առջեւ։

Յունաստան, թեւերը բացած այդ օրին կըսպասէ. իր արենակիցները լոկ բռնակալութեան լուծէն փրկուելէն գոհ չի մնար, այլ կը նկրտի զանոնք իր իշխանութեան ներքեւ հաւաքել, ու իր արդի տկար դիրքը զօրացնել.

* * *

Կրետէի ազատագրութեան հըռչակուելէն վերջ, կենթադրուէր թէ՝ տեղացի մահմետականք նոր կառավարութեան ձեւերն չը տոկալով, միահամուռ պիտի մեկնին։

Այս ենթադրութիւն չիրականացաւ. արդարեւ մեկնողներ եղան, մեկնեցան հապճեպով անոնք որք ուղղակի մարդասպանութեանց ու աւերմանց մասնակցած էին, կամ անոնք որոնք կրօնամոլութենէ ներշնչեալ, աստ բնակութիւննին իրենց վտանգաւոր կը նկատէին։

Ցաղթական կրօնամոլ ու մոլեռանդ մահմետականը, քրիստոնեայ հողին վրայ գտնուած ատեն, ուրիշ բան չը մտածեր, եթէ ոչ պարտէլոյն պատիւն, հաւատքն ու ինչքը բռնաբարել։ իսկ ի Կրետէ յաղթուած մահմետականք յարգանք ու աջակցութիւն գտան։

Վերջին օրերս ի Հանիա, ծանօթ դէմքերէն մահմետական մը մեռաւ. յուղարկաւորութեան մասնակցեցան յոյն կրօնաւորք, տեղական զինուորական նուագախումբ ու երկու այլադաւան ժողովուրդ։

Քաղաքակրթութեան առջեւ կրօնք ու դաւանանք խտիր չունին։ Օրէնքին առջեւ որչափ քրիստոնեայն, այնչափ մահմետականը հաւասար է։ Քաղաքացիութեան իրաւանց այս տարրական պայմաններու ներքեւ կ'ապրին այսօր կրետացի մահմետականք։

Տեղացի տաճիկներէն մի քանիներ այս օրերս Պոլիս գացին ու վերադարձան. իրենց այս կարճ ուղղեւորութեան էն մեծ դասեր առած տաճկաստանի ներկայ աշխարհավարութենէն վրայ խօսած ատեննին, նզովք կը կարդան վարիչին ու զանի օսմանեան կայսրութեան պատուհասը կը նկատեն։

Առ այժմ 'ի Կրէտէ մահմետականք գոհ են. ու գաղթելու մըտադիր չ'են երեւիր.

* * *

Կրէտէ արտագրող է. իր վաճառականութիւնը սահմանափակ. անկեալ կառավարութեան օրով երկու միլիոն լիրաի 'ր հաշուեն տարեկան արտադրութիւնք. արտադրելի բերքերուն մէջ առաջին տեղը կը բռնէ կիւթը։

Իրարու յաջորդող խռովութիւններ արտերու և ագարակներու աւերման պատճառ եղած են։ Գիւղացին իր պարտէզը ոռոգելու տեղ, իր զէնքը կը մաքրէր ամէն վայրկեան, բարբարոս կառավարութիւն մը բարբարոսութեան մղած էր ժողովուրդը։

Եթէ Եւրոպա քիչ մ'ալ վարանէր ու այս ազատագրութեան գործին չ'հասնէր, Կրէտէ թերեւս այսօր աւերակաց կոյտ մը ու իր բնակչաց գերեզմանը եղած ըլլար։

Սակայն այսօր երկրին ժողովուրդն ու օրուան կառավարութիւնը ջանքեր չ'են խնայեր արտադրութեան ուժ տալու մասին, ու ներածութեան. որչափ կարելի է, օր քան զ'օր նուազման ճամբը կը մտածեն. այլ և այլ ձեռնարկութեանց յատակագիծներ պատրաստուած են. կսպասուի կղզոյն կայուն կառավարութեան մը հաստատման։

Կրետական սեղանաւորական տուն մ'ալ հաստատուեցաւ որուն կեդրոնն է Յ. Աթէն. գրաւի փոխարէն փոխատուութիւն հարիւրին 5 տոկոսով։ Այս հաստատութիւն 'ի մօտոյ թղթադրամ պիտի հանէ շրջաբերութեան։

Ներկային մէջ ձեռք առնուած այս միջոցներ գրաւական մը են երկրին ապագայ բարեզաստութեան. Կրետացի գիւղացին պիտի վայելէ խաղաղութեան ու աշխատութեան պտուղները։

* * *

Կրէտէի խաղաղութեան թուականը բացուելէն 'ի վեր տասը հազարէն աւելի յոյներ, այլ և այլ դասակարգէ տեղս հասան։

Սահմանափակ վաճառականութեան մը հրապարակին վրայ այնչափ գործի մարդոց ներկայութիւնը ուշագրաւ էր. այդ մարդիկ շաբաթներով սրճարաններու մէջ գործի վրայ խօսելէ ու վիճաբանելէ ու մեր երկրին ալ քիչ մը դրամ ձգելէ վերջ կը վերադառնային իրենց բնակավայրը. հոս մընացողներու թիւը շատ աննշան։

Մի քանի նշանաւոր յոյներ. Բէթըրօ Քոքինօզ. Մանոս եւն. ընդարձակ հողեր գնեցին որոնց մէջ կը գտնուի Վինոսբնակ հայ մը։

Քանի մը հարիւր հայեր ալ այս կողմերս եկան գործի համար. այսօր 100 ի կը մօտենայ Կրէտէբընակ հայոց թիւը։

Շաբաթ մը առաջ Գանտիա էի. առեւտրական տեսակէտով Հանիայէն աւելի կարեւոր դիրք ունի. բընակչաց թիւը աւելի ստուար. արտադրութիւնը աւելի ճոխ։

Զմիւռնիոյ մանիֆաթուրաի հայ վաճառականներէն ոմանք իրենց մասնաճիւղները ունին այդ քաղաքին մէջ. որոնց վարիչներն են իզմիրցի հայ երիտասարդք. օտարին առջեւ հայ անուան պատուաբեր հայ երիտասարդութիւն մը ճանչնալու ուրախ եմ։ Արհեստագործութեան մէջ երկու հայեր «վարպետ» անուն հանած են. մին է ժամագործ մը. միւսն է ատաղձագործ մը։

Գանէա — Մ. Ա.

ՌՈՒՄԱՆԱՀԱՅԵՐԸ

Ռումանահայոց կորսուելու եւ Ռումէն տարրին մէջ տարրալուծուելու դատապարտուած լինելը ազգային թերթերու մէջ շարունակաբար կը գրուի. Բայց մեր

ազգային մարմինները և մասնաւորապէս Պատրիարքարանը այդ կրուատին առջեւը առնելու համար դրական միջոցի մը չեն դիմած. իրօք Պատրիարքարանի դահլիճներուն մէջ խօսքեր անցած ու քիչ շատ միջոցներ խորհուած են և սակայն ոեւէ գործնական քայլ չէ առնուած. շատ շատ ութը տասը տարին անգամ մը իբր այցելու հովիւ վարդապետ մը ղըրկուած է, որ քանի մը ամիս քաղքէ քաղաք պտտելէ վերջ, առանց ոեւէ հիմնական արդիւնք յառաջ բերելու, վերադարձած է Կ. Պոլիս։

Ազգ. Պատրիարքարանի այս անփոյթ ընթացքը ասպարէզ տըւած է խել մը բաղդախնդիրներու, որոնք իրենց դիրք մը շինելու համար գիշած են վատաբար տեղացի հայերը ռումանացնելու ծրագիրներ մշակել և բարձրաստիճան պաշտօնեաներու հովանաւորութիւնը վայելելու համար ընտրութեանց ատեն ինպաստ անոնց հայոց քուէները չահագործել։ Այս հրէշային արարքին գըլխաւոր գերակատարներէ մին է Պուքրէշի արդի Թաղ. խորհրդոյ առաջնակարգ մէկ անդամը։ Սա ինքզինք քաղաքապետութեան անդամ տեսնելու և նախարարներու բարեկամութիւնը վաստկելու նըպատակաւ ծախած է ու կը ծախէ Ազգ. Վարժարանը, հայ լեզուն եկեղեցին իր ծէսերովը, չը մոռնալով կլել նաեւ ազգային կալուածներու հասոյթները։

Առոր և իր նմաններուն չահագործումը կրկնակ է ու փոխադարձ։ Ինք երկրին զօրաւորագոյն կուսակցութեան կողմնակից ներկայանալով, կը ջանայ կարելի եղածին չափ քուէ կորզել հայերէն ինպաստ իր յարած կուսակցութեան. այդ կուսակցութեան պետն ալ արդէն պաշտօնի գլուխ գտնուելով փոխադարձաբար ճընշում կը բանեցնէ Հայերուն վրայ որպէսզի իրեն քուէներ չահեցնող անձը հայոց եկեղեցիին հոգաբարձու ընտրել տայ. Ահա այս միջոցաւ է որ 15 տարիներէ ի վեր կը վերընտրուին Պուքրէշի արդի հոգաբարձուները. և ասոնք են որ այսօր դատի ենթարկուած են եկեղեցիին 120 հազար Ֆր.ը կլլած ու խարգախած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Այս տգեղ արարածներուն գողութիւնը արդէն հրատարակուած է նոյն իսկ ռումէն լրագիրներով և մասնաւոր հրատարակութիւններով, որոնց մասին հետզհետէ տեղեկութիւններ պիտի հաղորդենք «Իրաւունք»ի ընթերցողաց, Այդ գարշ արարածները ազգին քուէներուն շնորհիւ պաշտօններ ստանալէ, եկեղեցւոյ հասոյթները կլլելէ յետոյ, ինքզինքնին ռումէն շրջանակներու մէջ գտնելով, անոնց աւելի հաճելի թուելու համար, հայ ըլլալնին ալ կը ծածկեն. բայց ասով ալ չեն բաւականանար ու կելլեն ազգ. վարժարանն ու եկեղեցին ռումանական ձեւի վերածել, վարժարանէն հայ լեզուն արտաքսել, եկեղեցւոյ հայ ծէսերը փոփոխել եւ նոյն իսկ քահանաները ստիպել որ հայկական օքեմը ռումանականի վերածեն։

Եւ աւելի ցաւալին հոն է որ այդտեսակ անբարոյականացած արարածներուն պաշտպան կը գտնուին մէկ քանի բարձրաստիճան ռումանահայեր, որոնք իրենց ազգային ամեն պարտականութիւններէն թերանալով, միայն այս օրինակ տխուր պարագաներու մէջ ազգավնաս հոսանքին մղում տըւողները կըլլան և իրենց ազդեցութիւնը ի վնաս ազգին կը գործածեն։ Այդ մեծամեծ պարոնները որ իրենց հայութիւնը չը յայտնելու համար տարին անգամ մը հայ քահանային ապարանքնին այցելելէն կը խորշին, լաւ կընեն որ երթան պաշտօնապէս ռումէն եկեղեցիին գիրկը նետուին, փոխանակ անուանական հայեր մնալով, ամբողջ հայ գաղթականութիւնը օտարացնելու սատարողներ ըլլալու։ Պուքրէշը այսօր 4.500 հայ ընտանիք կը պարունակէ իր մէջ, բայց այս ամբողջին կորուստը փութացնելու աշխատողները գլխաւորապէս 4–5 հատ բարձր դիրք ունեցող հայեր են։ Ռուս կառավարութիւնը անարդար պահանջներով իր հպատակ հայերը ռուսացնել կուզէ. իսկ Պուքրէշի բարձր դիրք ունեցող մէկ քանի հայերը ազատ երկրի մը մէջ իրենց քէյֆին համար հարիւրաւոր հայ ընտանիքներ ռումէն ընել կը ձգտին։ Կը կրկնենք այդ պարոններուն եթէ հայութիւնը խորթ կուգայ, կրնան իրենք իրենց սիրած հասարակութեան փարախը նետուիլ և ազատ ձգել հարիւրաւոր հայ ընտանիքներու օձիքը։ Պուքրէշի հին և նոր հայ գաղթականութիւնը աննշան բացառութեամբ, իր եկեղեցւոյն ու ազգային ամեն յատկանիշներուն քարած հայ կուզէ մնալ. իսկ ազգին այս ազատ կամքին դէմ բռնացող Վանիքներ, Դանիէլներ և ուրիշներ պէտք է թօթափեն իրենց ոտքին փոշին ու հեռանան։

Պուքրէշցին

15 Նոյ. 1900

Պուքրէշ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շահը այս անգամ Դաւրէժէ անցած միջոցին Շիրի–Խուրշիտի պատուանշանին Դրգ. աստիճանը շնորհեր է Խաչիկ Խան Սարաճեանի և անոր որդիին Տ. Օննիկ Սարաճեանի ալ Պարսկաստանի Երկրագործական վարչութեան մէջ կարեւոր պաշտօն մը տուած է։

—Կեսարիոյ Առաջնորդ Տրդատ եպիսկոպոս Պալեան Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական գործին կարգադրութեան համար Սիս երթալէ հրաժարած ըլլալով, Պատրիարքարանի Խառն Ժողովը որոշեր է որ Սահակ եպիսկոպոս Խապայեան ժամանակ մը ևս շարունակէ հոն մնալ։

—Մոսկուայի Լազարեան Ճեմարանի տեսուչ հանգուցեալ Բրոֆէսէոր Քանանեանցի այրի Տիկինը 40,000 րուփլի նուիրեր է ըՍպահանի թեմի հայ գիւղերուն մէջ դպրոցներ բանալու համար։ Բարերար Տիկնոջ փափաքը գործադրելու համար Բագարատ վարդապետ Թամազալեան Մոսկուայէն Թէհրան մեկնած է Շահէն հարկ եղած արտօնութիւնները առնելով պէտք եղածը գործադրելու համար։

—Մոսկուայի զարգացեալ հայ դասակարգին մէջ մտադրուած է ընդարձակ դրական և գեղարուեստական հանդէս մը հրատարակել հանգուցեալ Պ. Ջանշեանցի հիմնած որբանոցներուն ինպաստ։

—Բագուի մէջ մեռած է Շամախեցի Պ. Մարգարեան անուն ազգային մը որ կտակով 5,000 րուփլի տուած է տեղւոյն Մարդասիրական ընկերութեան, 3000 րուփլի Շամախու եկեղեցիին և 6 հազար րուփլի ալ նոյն քաղաքին

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՋՈՀԵՐ [35]

(ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ)

Սահակը իր ամբողջ կորովով կը մաքառի բընութեան այդ ուժին դէմ, ու քանի մը վայրկեանէն իր սիրական աւարով ցամաքը կելնէ։ Գետեզերքը կայնողները կը հիանան, ու Սաթենիկի եղբայրը իր բոլոր անկեղծութեամբ գետ Սաթենիկի մասին բան մը չը խորհած, Սահակու ճակատը կը համբուրէ, որը գետի պաղ ջուրերու հետ երկար չփուելով՝ ջինջ կերպով կը փայլէր։

Սաթենիկը բաւական երկար Տիգրիսի ալիքներու մէջ մնալով, այլեւս իր ուշքը կորսնցուցած էր ու արդէն այնքան ագահաբար գետը անոր դիւցափառ մարմինը գրկած էր որ, զայն չնչահեղձ ընելու կը միտէր եթէ Սահակու անոր օգնութեան հասնելը քչիկ մ'ալ ուշանար։ Անոր գալկացած սիրուն մարմինը՝ ճիւղէն նոր փրցուած վարդի մը պէս իր խոնաւ զգեստներով կը տարածէր գետեզրի կանաչներու վրայ, ու իր փարթամ մազերու սիրուն խոպոպները՝ թոյլ կերպով կիյնան այդ մարմանդի ղալարներու ու ծաղիկներու մէջ։

Բայց՝ ամէն յոյսը կորսուած չէր. քանի որ Սաթենիկի չնչերակը կը տրոփէր ու անոր կուսական անբիծ սիրտը՝ մեղմ կերպով կը բաբախէր չո–տով զայն մօտակայ ծառի մը քով կը փոխադրեն, ոտքերը գօտիով մը ծառի ճիւղին կը կապեն, գլխահակ վար կը կախեն, ու այսպէս գրեթէ բաւական կսպասեն. որ ատեն կ'սկսի Տիգրիսի ջուրերէն անոր ստամոքսի մէջ խուժածները մեղմիկ վար թափիլ ու երբ ալ բաւական ջուր ետ կուգայ, Ասլան ու իրեննները Սաթենիկը չալկած գեղ կը դիմեն։

ԼԶ.

Երեք օր գրեթէ ինքզինք չը կրնար գտնել Սաթենիկը, իր ծնողքն ու հինգ եղբայրները գուրգուրանքով կը շրջապատեն զայն։ Դիւղի մէջ ծեր մամիկները ու փորձառու պապիկները իրենց բժշկական ամէն ճարտարութիւն 'ի գործ կը դնեն։ Երեք օր ետք իր ուշքը կը բանայ այդ ջրեղէն աղջիկը։

Վարդգէս ու իր կինը ալ չեն գիտեր թէ ի՛նչ կերպով իրենց երախտագիտութիւնը այդ կորիճ տղուն յայտնեն, ամէն մարդ այդ դիւցազնական գործին վրայ կը խօսի ու այդ դէպքի արձագանգը մինչեւ քաղաքը կը հասնի, ու շատերը Սահակը տեսնելու հետաքրքրութիւն կունենան։

Սահակը իր սրտի մէջ անհուն ուրախութիւն մ'ունի, որ, այն օրը դէպքը օգնած էր իրեն այդ արկածի վայրը գտնուելու, թէ ո՛չ, Սաթենիկի կուսական մարմինը՝ Տիգրիսի որնթաց ալիքներու հետ քարէ քար զարնուելով ոչնչացած պիտի լինէր իր միտքը այդ աղջկան վիճակով պաշարուած, եր բնա՛ւ անձամբ կերթար տեղեկութիւն առնելու անոր մասին։

Երբ այլեւս Սաթենիկ կատարելապէս ապաքինելով իր արկածի մասին հարցումներ կուղղէին րէն իր մօր պատուերին համաձայն, բանջարներ ու ծաղիկներ քաղելու համար Տիգրիսի նեզերքը պտտիլ, գետի մէջ իյնալ, ալիքներու անգութ պրկումներու ենթարկուիլն ու Սահակուն, լարծուի մը պէս իր քով այդ ամեհի ջուրերու վրայ փռուելով իր մազերէն բռնելը կը յիշէր, ու ալ անկէ ետք պատահածը չէր մտաբերէ մինակ կը հետեւցըներ որ եթէ Սահակու անվեհեր անձնազոհութիւն չ'ըլլար իրէն արեւը մարած պիտի ըլլար ու այդ վայրկեանէն իր անմեղ սրտի մէջ, իր ազատիչ կորիճի համար նուիրական խորան մը կը կանգնէ։

Անցած էր քանի մը շաբաթներ այդ դէպքէն ի վեր Սաթենիկ իր նախկին առողջութիւնն գտած ու իր անուշ վարմունքով իրենց բոլոր տնեցիններու ուրախութիւնը զգլխած էր. գիւղի մէջ անգործ կիներ ու խանդոտ մամիկները կատակելով կ'ըսէին «Սաթենի՛կ, էլ նազ մ'ըներ դուն Սահակուն ես. քաղքի խոնձէ իրենց ջոջ . . . Թող գին (գային) քեզի գետէն ազատին։» Հաթենիկը այս կատակները սիրով կը տանէր քանի որ իր սիրտն ա՛լ ան կողմը հակած էր։

ՂԱԶԱՐՈՍ Պ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

(Շարունակելի)

մէջ յիմարանոց մը շինելու, 8000 ական րուպլի էջմիածնի և Երուսաղէմի վանքերուն ։ Ասոնցմէ զատ 4000 րուպլի ալ կտակեր է տեղւոյն քաղաքային վարչութեան պայմանաւ որ անոր տոկոսովը չըքաւոր աշակերտներ պահուին մեծ վարժարաններու մէջ ։

— Ցաւելով կիմանանք թէ հանրածանօթ գիտնական Տէր Խորէն Եպիսկոպոս Ստեփանէ կարճատև հիւանդութենէ մը յետոյ վախճաներ է Թիֆլիսի մէջ ։ Հանգուցեալ սրբազանը բարեգործական նր պատանիներու համար 25,000 րուպլի կտակ մը թողած է գործածուելի 180 տարի յետոյ երբ այսօրուան գումարը 4 միլիոն հասնի ։

— Եգիպտոսի առաջնորդ Այվազեան եպիսկոպոսի պաշտօնը կաւերացնող Գերաթը ելած ըլլալով յիշեալը մօտ օրէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի իր պաշտօնատեղին ։

— Շահը Դաւրէժ գտնուած միջոցին տեղւոյն հայուհեաց բարեգործական ընկերութիւնը Շահին նուիրեր է թաւշեայ ձեռագործ բարձ մը . կանանոցին համար մետաքսեայ ոսկեթէլ սեղանի ծածկոց մը ։ Շահը 100 թուման նուիրած է յիշեալ ընկերութեան և իր գոհունակութիւնը յայտնած ։

Սոյ կաթողիկոսական ընտրութիւնը կատարելու համար ինն ամիսէ ի վեր Կիլիկիա սպասող Սահակ Խապայեան Սրբազանը վերջնականապէս Երուսաղէմ վերադարձեր է ։

— Բարիզի Հայ. եկեղեցւոյ շինութեան համար Պ. Ա. Մանթաշեանց 200,000 րուպլի վճեր է դըրամատունը մինչեւ որ շինութեան տեղը որոշուի ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պուլկար վիւքելասը պէյնինտէ հիւքմ իտէն պուհրան նիհայէթ հեյյէթը վիւքելանըն իսթիֆասը նա մունճիպ օլմուշ տըր ։ Ֆէխմ. Բրէնս հազրէթլէրի վիւքելանըն իսթիֆասը գապուլ իլէ հէյյէթը վիւքէլա թէշքիլի իշիւն Մ. Ռատըսլավօֆա մէմուրիյէթ վերմիշ իսէտէ, Մ. Ռատօսլավով մուաֆֆագ օլամատըղընտան չիմտիլիք էսկի գապինէ չու եօյտա թէշքիլ օլմուշ տըր . Մ. Թէօտօր Իվանչօֆ րէիսի վիւքէլա վէ մալիյէ նազըրը Ժէնէրալ Բաբրիքօֆ հարպիյէ նազըրը վէ նաֆաա նէզարէթի վէքիլի ։

Մ. Թօնչէֆ խարիճիյէ վէ մէզահիպ նազըրը ։ Մ. Բէթրօֆ Տախիլիյէ ։ Մ. Տանչէֆ Ատլիյէ ։ Մ. Իվան Բէթէվ մէարիֆ նազըրը ։ Մ. Թէօտօրօֆ թիճարէթ վէ զըրաաթ նազըրը ։ Սոպմանիյէ տաղըմըշ տըր ։

ԹԻՒՐՔԻԱ

Թայմըզըն Սթանպօլտան ալտըղը մալիւմաթա նազարէն Սուսամ ատասընտա դարըշըզլըդ հիւքմ իթմէքտէ տիր, Պունըն սէպէպի իսէ վալի Բրէնս Միխայլաքիյէ գարշը օլան խօշնուտսըզլըգ օլուպ էհալի վալիյէ իթաաթ իթմէմէքտէ վէ այագլանուպ անը ատատան գօվմագ նիյէթինտէ իմիշ ։

— «Ֆրանքֆօրթըր Զայթունկ» կազէթասընըն Սթանպօլ մուխպիրինին պէյանընա նազարէն Կիրիտին Եունանիստան իլը պիրլէշմէսի իշիւն Բրէնս Ժօրժըն Ռուսիայա թէքլիֆ իթմիշ օլտըղը թէքլիֆէ ճէվապէն Ռուսիա խարիճիյէ նազըրը Գօնթ Լամստօրֆ Կիրիտին հալը հազըրընը չիմտիլիք թէպտիլէ միւսաիտ պիր վագթ օլմատըղընը պէյան իթմիշ տիր ։

— Էրզինկեան վէ ճիվար քիւրտ աշիրէթլէրի ըսեանտէ պուլունուպ տէօրտիւնճիւ օրտու գումանտանը (Սասուն էրմէնիլէրին գաթիլի) Զէքի փաշա ասկէր սէվք իլէ մէզքիւր աշիրէթ րէիսլէրինտէն եատի քիշի տէրտէսթ իթմիշ վէ քիւրտլէրտէն տէ քիւլլիյէթլի թէլէֆ իթմիշ տիր ։

Քիւրտ րուէսալարընտան օլուպ Լօնտրատա Քիւրտիստան նամը իլէ պիր կազէթա նէշր իլէ Սուլթանըն զուլումլարընա վէ թիւրք հիւքիւմէթինին հագսըզլըգլարընա գարշը չիդայէթտէ պուլընան Պէտըրխան փաշա զատէ Ապտիւլրահման պէյին Թիւրքիատաքի մալ վէ միւլքի զապթ իտիլմիշ տիր ։

— Ստանպօլտան վիրիլէն պազը թէլէկրաֆլարա նազարէն Թիւրքիա մալիյէսինին ֆէվգէլատէ սըգընթըտա պուլընտըղընը վէ հաթթա 100,000 լիրալըգ իսթիգրազ պուլամայուպ գարանթինա իտարէսի սանտըղընտան փարա գօլ տըրմաղա մէճպուր օլմուշ ։

— Ուաշինկթօն (Մ. Ամերիկա) էլչիսի քի Սթանպօլտա պուլընմագտա տըր, մաաշլարընը վէ՞խօլ մէսարիֆլէրինի ալամատըղը իշիւն չիքեայէթ իտուպ մահալը մէմուրինթէ տէօնմէք իսթէմէյօր ։

— Սատրազամըն մախտումը Ճավիտ պէյի եօլտուրմիշ օլտըղընտան տօլայը իտամ ճէզասընա մահքիւմ օլան հաճի Մուստաֆա էմըր մախսուսլա հապստան չըգարըլուպ մէմուրիյէթ վէ պիր չօգ պախշիշլէր իլէ մէմլէքէթինէ կէօնտէրիլտիկինի Սթանպօլտան պիլտիրիյօրլար ։

— Էրմէնի գըրկընլարընտա միւթէզարըր օլան Ամերիկա թէպաասը իշիւն թալէպ օլընան թազմինաթ մէսէլէսի իշիւն Մ. Ամերիկա հիւքիւմէթի Թիւրքիա սուլարընա հարպ սէֆինէլէրի կէօնտէրմիշ օլտըղը վէ հաթթա մէզքիւր սէֆինէլէրտէն պիրիսի տէ Իզմիր աշըգլարընա վարտըղը իշիտիլմիշ ։

Մ. Ամերիկա րէիսի ճումհուրը Մր. Մաքինլի 1904 սէնէսինէ գատար թէքրար մագամը րիյասէթէ ինթիխապընտան տօլայը իրատ իմտիկի պիր նութգունտա «Էրմէնի մէսէլէսի Ամերիկա իշիւն իքինճի պիր Քուպա մէսէլէսի օլաճագ» տէմիշ տիր ։

— Մ. Ամերիկա հիւքիւմէթի Թիւրքիանըն պա խուսուս Անատօլունըն մէշհուր չէհիրլէրինտէ պիրէր գօնսօլօսլըգ թէեսիս իթմէյի գաթիյէն գարարլաշտըրմըշ ։

ՌՈՒՍԻԱ

— Ռուսիա իմբէրաթօրըն հասթալըղը հաֆիֆլէնմիշ վէ թէհլիքէ պիւսպիւթիւն սաւուշմուշ օլուպ կիւնտէն կիւնէ էյիլէշմէկտէ օլտըղը թէլէկրաֆ հավատիսլէրինտէն տիր ։

— Ռուսիա իմբէրաթօրը Էվրօփատա պուլընան Թրանսվալ րէիսի հիւքիւմէթի Մ. Քրիւկէր գապուլ իտէճէկինի վէ մէրգումատ զայէթ մուհիպպանէ պիր թէլէկրաֆ վէրմիշ օլտըղընը իճնէպի կազէթալարը պէյան իթմէքտէ տիրլէր ։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

— Մէշհուր Պօէր Ժէնէրալը Ցէվէթ իլէ Օրանժ րէիսի հիւքիւմէթի Մ. Շթայն գաչագ վէ աչըգտա գալմըշ Պօէրլէրի սիլահ ալթընա ալմագտա վէ Ինկիլիզ թօփրաղը օլան Քափ իւզէրինէ տօղրու իլէրիւմէք նիյէթինտէ պուլընյօրլար ։

— Թրանսվալ րէիսի հիւքիւմէթի Մր. Քրիւկէր Ֆրանսատա հէր նէ գատար րէիսի ճումհուր Մ. Լուպէ թարաֆընտան գապուլ օլընտը իսէ տէ . Ալմանիա վէ Աւստրիա իմբէրաթօրլարը վէ. վիւքէլալարը թարաֆընտան գապուլ օլընամայաճաղը պիլտիրիլտիկինտէն Մր. Քրիւկէր չիմտիլիք օլ թարաֆլարա կիթմէյէճէք տիր ։ Հալպուքի պու մէսէլէ կէրէք Ալմանիա վէ կէրէք Աւստրիա մէճլիսի մէպուսանընտա վէ տահալի պէյնինտէ պէօյիւք հէյէճանա մուճիպ օլմուշ ։

— Թրանսվալ հիւքիւմէթինին Էվրօփատաքի բօլիթիքա մասլահաթ կիւզարը Տր. Լէյտս Մր. Քրիւկէրին Զար թարաֆընտան սուրէթէ իսթիգպալինէ տայիր միւզաքէրէտէ պուլընմագ իշիւն Լիվատիայա կիթմէք իւզէրէ տիր ։

— Հօլանտա դըրալիչասը Վիլհէլմինա քէնտի իզտիվաճընտան սօնկրա Թրանսվալ մէսէլէսի իշիւն աւուպալը մուավազատան պիր տիվանըն թէշքիլինի թէքլիֆ իտէճէք իմիշ ։

Գըրալիչա Մ. Քրիւկէրի գապուլ իթմիշ տըր ։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ

— Ինկիլթէրա միւսթէմլիքեաթ նազըրը Մր. Չէմպըրլէն պունտան պէօյլէ Աֆրիքատա միւսթագիլ պիր մահալ պուլունմայաճաղընը Բառլըմանտա պէյան իթմիշ տիր ։

— Չին վէ Թրանսվալ սէֆէրլէրի իշիւն պառլըման վիւքէլանըն թալէպ իթտիկի 16 միլիոն լիրայը վէրմիշ տիր ։

— Տիւվէլը էճնէպիէ Չին իշիւն պիր վասի թային իտէճէկլէրի շայիաթ տան տըր ։

— Բէքինտէն վերիլէն պիր թէլէկրաֆա նազարէն Չինին շըմալ թարաֆլարընտա թէքրար Խրիստիանլար վէ միսիօնարլար թէլէֆ իտիլմէքտէ իմիշ ։

— Թագու լիմանը սուլըն չէտ. տէթինտէն պուզ պաղլայուպ 50 սէֆինէ պուզլար իչինտէ գալմըշ լար

— Մէշհուր Լի Հունկ Չանկըն Պօքսէրլէր իլէ հաֆիյէն պիր օլտըղընա շիւպհէլէնմէքտէ վէ հաթթա սըր քեաթիպի պու սէպէպլէ տէրտէսթ օլընմըշ տըր ։

ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսա տէօվլէթի տօնանմասընը արթըրմաղա գարար վէրմիշ. հիւքիւմէթին պու գարարը մէպուսան վէ այան մէճլիսլէրի թարաֆընտան տա գապուլ վէ թաստիգ օլընմըշ տըր ։

ԲՕՐԹՈՒԿԱԼ

Ինկիլթէրա վէ Բօրթուկալ տէօվլէթլէրի պէյնինտէ պիր իթթիֆագ հասըլ օլուպ րէսմի իլանը տէօվլէթլէրէտէ թէպլիղ օլընմըշ տըր ։

ԶԱԽԻՐԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ	
Վակոն. 51/56 լի հէք.	7.60/.8.60
Արպա 50-58 լի հքթ.	7.10/10.60
ԱՐՊԱ	
Վակոն 100 քիլ.	8.80/9.20
արպա 38-47 լի հքթ.	5.—/6.20
ԵՈՒԼԱՖ արպա	3.60/4.40
ՖԱՍՈՒԼԻԱ 100 օգա	21.—/26.-
ՉԱՎՏԱՐ	7.90/8.—
ՏԱՐԸ	5.60.—6
ՄԸՍԸՐ ար. 56-57 լի.	6.—/6.80
ՎԱԿՈՆ	5.90— 6.10

կիւնտէ 150/200 արապա կէլմէքտէ տիր. վէվակոն 25/30 ։

Վակոն մուամէլէսի ալթուն ֆրանքլէ, արապա կիւմիւշլէ ։

ՁՈՒԼԱՐԱՆ „ԿՈՒԹԷՆՊԷՐԿ"

(Տպագրական տառերու)

Կարծր մետաղ, ուղիղ կարգ
Հաւասար բարձրութիւն

Ամեն լեզուէ տպագրական տառեր և զանազանք՝ գոհացուցիչ գներով՝

Հասցէ՝

Fonderie typographique'Gutemberg'

Sophia, Rue Graf Ignatieff № 3

Отговрн. Д-ръ В. Парасковъ

Печ. на Хр. Н. Войниковъ

ՕՐԱՑՈՅՑ «ԽՐԱԽՈՒՆՔ» ԼՐԱԳՐՈՅ

1901

ՓՈԽԱՐԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԵՐԸ

Իշխանին Ծնունդը ..... Փետրվար 14
Ազատութեան Պուլկարիոյ ... » 19
Իշ. Պորիսի Մկրտութիւնը .. Մայիս 2
Քիրիլ Մեթոտ ...... » 11
Իշ. Ֆէրտինանտի Անուան տօնը 18
» » գահակալութեան Օգոստ 2
Հար. եւ Հիւս. Պուլկ. միացումը Սեպտ 6

ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

* կը նշանակէ տօն կամ տէրունական օր
Ցն. » Ցուցակ
Պլ. » Պուլկարաց
Տճ. » Տաճկաց
Լտ. » Լատինաց
Հր. » Հրէից

ՅՈՒՆՎԱՐ

1	Բշ.	Պահք ԿԱՂԱՆԴ Տճ. Գասըմ 68
2	Գշ.	Պահք
3	Դշ.	Պահք
4	Եշ.	Պահք
5	Ուր.	Ճրագալոյց Ծննդ. Ցխտուսի
6	*Շբ.	ԾՆԴ. եւ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ
7	*Կր.	Բ. օր ծննդեան. Օր մեռելոց
8	Բշ.	Գ. » » Տճ. Պայրամ
9	Գշ.	Դ. » »
10	Դշ.	Ե. » »
11	Եշ.	Զ. » »
12	Ուր.	Է. » »
13	*Շբ.	Անուանակոչութիւն Յիսուսի
14	*Կր.	[Հարսանիք
15	Բշ.	Ծննդ. Յովհաննու Կարապետի
16	Գշ.	Վլասայ, Սբիստոսեայ եւն.
17	Դշ.	Պահք [մայ եւայլն
18	Եշ.	Ս. Անտոնի, Տրիփոնի Պարսա-
19	ՈՒ.	Պահք
20	ՇԲ.	Ս. Թէոդոսի
21	*ԿՐ.	Առաջաւորաց Բարեկենդան
22	Բշ.	Պահք
23	Գշ.	Պահք
24	Դշ.	Պահք
25	Եշ.	Պահք
26	ՈՒ.	Պահք
27	Շբ.	Ս. Սարգիսի եւ Մարտիրոսի
28	*ԿՐ.	Հարսանիք
29	Բշ.	Ս. Ատովմանց
30	Գշ.	Ս. Սուքիասանց
31	Դշ.	Պահք

ՓԵՏՐՎԱՐ

1	Եշ.	Ս. Ոսկեանց. Տճ. Գասըմ 99
2	Ուր.	Պահք. *Պլ. Տեառնընդառաջ
3	Շբ.	Իսահակայ Պարթեւի
4	*ԿՐ.	Հարսանիք
5	Բշ.	Ս. Մարկոսի, Պետրի եւն.
6	Գշ.	Ս. Ղեւոնդեանց
7	Դշ.	Պահք Տաճ. Ճէմրիյէի էվվէլ
8	*Եշ.	Ս. Վարդանանց. մեռելոց
9	ՈՒ.	Պահք
10	ՇԲ.	Կ. Պոլսոյ Ս. Ժողովոյ 150 Հայր.
11	*ԿՐ.	Բուն Բարեկենդան
12	Բշ.	Ա. օր մեծ պահոց
13	Գշ.	Պահք.
14	*Դշ.	Պահք եւ Տեառնընդառաջ
15	Եշ.	Պահք
16	ՈՒ.	Պահք
17	ՇԲ.	Պահք եւ Թէոդորոսի
18	*ԿՐ.	Բ. քառասնորդաց պահոց
19	Բշ.	Պահք
20	Գշ.	Պահք
21	Դշ.	Պահք
22	Եշ.	Պահք
23	ՈՒ.	Պահք
24	ՇԲ.	Կիւրեղի հայրապետին
25	*ԿՐ.	Գ. Քառասնորդաց պահոց
26	Բշ.	Պահք
27	Գշ.	Պահք
28	Դշ.	Պահք

ՄԱՐՏ

1	Եշ.	ԺԸ. օր մեծ պահոց Գասըմ 127
2	Ուր.	Պահք
3	Շբ.	Պահք. վերջ պատուտոյց ցրտոյն
4	*ԿՐ.	Դ. Քառասնորդեան պահոց
5	Բշ.	Պահք
6	Գշ.	Պահք
7	Դշ.	Պահք [հաւասար,
8	Եշ.	Գարնանամուտ. տիւ եւ գիշեր
9	Ուր.	Պահք
10	ՇԲ.	Քառասուն մանկանց Սեբաստիոյ
11	*ԿՐ.	Ե. Քառասնորդական պահուց
12	ԲՇ.	Պահք Լտ. Աւետումն
13	Գշ.	Պահք
14	Դշ.	Պահք
15	Եշ.	Պահք
16	ՈՒ.	Պահք [Քուրպան պայրամ
17	ՇԲ.	Պհք. Ս. Գր. Լուսաւորիչ Տճ.
18	*ԿՐ.	Զ. Քառ. Պհ. Գալստեան
19	Բշ.	Պահք
20	Գշ.	Պահք
21	Դշ.	Պահք
22	Եշ.	Պահք Հր. Խումուրցուզ պայրամ
23	ՈՒ.	Պահք
24	ՇԲ.	Ցիշատ. յարութեան Ղազարու
25	*ԿՐ.	Ծաղկազարդ Լտ. Զատիկ
26	Բշ.	» Երկուշաբթի
27	Գշ.	» Երեքշաբթի
28	Դշ.	» Չորեքշաբթի
29	*Եշ.	» Հինգ. Ոտնլուայ
30	ՈՒ.	» Ուրբ. Թաղում
31	ՇԲ.	» Շբ Խթում

ԱՊՐԻԼ

1	*ԿՐ.	ԶԱՏԻԿ Գասըմի 158
2	*Բշ.	Օր մեռելոց
3	*Գշ.	Գ. օր Զատկի
4	Դշ.	
5	Եշ.	
6	ՈՒ.	[Գլխատումն Յովհաննու
7	*ՇԲ.	Աւետումն Ս. Աստուածածնի
8	*ԿՐ.	Նոր կիրակէ
9	Բշ.	Թ. Օր Ցինանց
10	Գշ.	Ժ. » »
11	Դշ.	ԺԱ. » »
12	Եշ.	ԺԲ. » »
13	ՈՒ.	ԺԳ. » »
14	ՇԲ.	Տճ. Զայըր փուրթուլմասը
15	*ԿՐ.	Կանաչ կիրակէ
16	Բշ.	ԺԶ. Օր Ցինանց
17	Գշ.	ԺԷ. » »
18	Դշ.	ԺԸ. » »
19	Եշ.	ԺԹ » »
20	ՈՒ.	Ի. » »
21	ՇԲ.	ԻԱ. » »
22	ԿՐ.	ԻԲ. » » Կարմիր Կր. [լէզ
23	Բշ.	*Ցն. Ս. Գէորգ. Տճ. Խըտըրէ-
24	Գշ.	ԻԴ. Օր Ցինանց
25	Դշ.	*Ցն. Կիւրպէնտեկիօտէ
26	Եշ.	ԻԶ. Օր Ցինանց
27	ՈՒ.	ԻԷ. » »
28	ՇԲ.	ԻԸ. » »
29	*ԿՐ.	Երեւումն Ս. Խաչի
30	Բ.	Լ. Օր Ցինանց

ՄԱՅԻՍ

1	Գշ.	ԼԱ. Օր Ցինանց Խըտրէլէզ 9
2	Դշ.	ԼԲ. »
3	Եշ.	Լտ. Համբարձումն Քրիստոսի
4	Ուր.	ԼԴ. Օր Ցինանց
5	ՇԲ	ԼԵ. » »
6	*Կր.	Վեցերորդ Կիրակէ
7	Բշ.	ԼԷ Օր Ցինանց
8	Գշ.	ԼԸ » »
9	Դշ.	ԼԹ. » »
10	*Եշ.	Համբարձումն Քրիստոսի
11	ՈՒ.	Պահք Հր. Կիւչ Պայրամը
12	ՇԲ.	ԽԲ. Օր Ցինանց
13	*ԿՐ.	ԽԳ. » » Լտ. Հոգեգալուստ
14	Բշ.	ԽԴ. » »
15	Գշ.	ԽԵ. » »
16	Դշ.	Պահք [առաքելոյն
17	Եշ.	ՎԻՃԱԿ Ընտր. Մատաթեայ
18	ՈՒ.	Պահք
19	ՇԲ.	ԽԹ. Օր Ցինանց
20	*ԿՐ.	ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ. Ցն Պէնտէկիօստէ
21	ԲՇ.	Պահք *Ցն. Կոստանդիանոս
22	Գշ.	Գ. օր Հոգեգալստեան. Պահք
23	Դշ.	Դ. » » »
24	Եշ.	Ե. » » »
25	Ուր.	Զ. » » »
26	Շր.	Է. » » »
27	ԿՐ.	Եղիա մարգարէ Հարսանիք
28	Բշ.	Կուսանացն Հռիփսիմեանց
29	Գշ.	» Գայեանեանց
30	Դշ.	Պահք [Աթանագինեայ
31	Եշ.	Ս. Յովհաննու Կարապետին եւ

ՅՈՒՆԻՍ

1	Ուր.	Պահք. Խըտրէլլէզ 40
2	*Շբ.	Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին
3	*Կր.	Ծոն Կաթող. եկեղ. Հարսանիք
4	Բշ.	Մանկանցն Բեթղեհէմի
5	Գշ.	Կուսանաց. Նունեայ եւ Մանեայ
6	Դշ.	Պահք [փայ
7	Եշ.	Ս. Իշխանաց Սահակայ եւ Յովսէ
8	Ուր.	Պահք [ւր կարճնալ
9	Շբ.	Ս. Մեծն Ներսէսի։ Ցեր եկն կ'սկը-
10	*Կր.	Բարեկենդան Լուսաւորչի
11	Բշ.	Պահք։ Ս. Եպիփանու Բարէլայ
12	Գշ.	Կոստանդիանոսի եւ Հեղինայ
13	Դշ.	Պահք
14	Եշ.	Թէոփիտոսի Թալիլիայ եւլն
15	Ուր.	պահք։ Տճ. Մէվլուտ
16	*Շբ.	Գիւտ նշխարց. Գրիգոր Լուս.
17	*Կր.	Հարսանիք
18	Բշ.	Ս. Անտոնիոսի, Թէոփիլոսի եւլն
19	Գշ.	Դանիէլի Անգրաքայ, Միսաք եւն
20	Դշ.	պահք
21	*Եշ.	Ս. Սահակայ եւ Մեսրոպայ
22	Ուր.	պահք գիտոյն
23	Շբ.	Ս. Տրդատայ, Աշխէնի, Խոսրովի-
24	*Կր.	Գիւտ տփոյ Ս. կուսին Հարս.
25	Բ.	Ս. Կիւլիոզրատոսի եւլն։
26	Գշ.	Ս. Զաքարիայ մարգարէին
27	Դշ.	Պահք
28	Եշ.	Ս. Եղիսէի մարգարէին
29	Ուր.	պահք
30	Շբ.	Ս. Առաքելոցն 12ից Քրիստոսի

ՅՈՒԼԻՍ

1	*Կր.	Բարեկենդան Վարդավառի
2	Բշ.	Պահք
3	Գշ.	»
4	Դշ.	»
5	Եշ.	»
6	Ուր.	»
7	Շբ.	»
8	*Կր.	ՎԱՐԴԱՎԱՌ
9	*Բշ.	Օր մեռելոց
10	Գշ.	
11	Դշ.	Պահք
12	Եշ.	Ս. Եսայի մարգարէին
13	Ուր.	Պահք [Մանդիտոսյ կուսին
14	*Շբ.	Ս. Թադէոսի առաքելոյն եւ
15	*Կր.	Հարսանիք
16	Բշ.	Ս. Կիպրիանոսի, Եփիմեայ
17	Գշ.	Ս. Թանագինեայ
18	Դշ.	պահք [քես. Աբր. Իսահակայ
19	Եշ.	Ադամայ, Աբէլի, Սէթայ, Մել-
20	Ուր.	պահք [Ցուսկանն եւն.
21	Շբ.	Ս. Արիստակէսի, Վրթանէսի,
22	*Կր.	Հարսանիք
23	Բշ.	Մակաբայեցւոյն Եղիազարու
24	Գշ.	Նառեմայ, Ամբակումայ եւն.
25	Դշ.	պահք
26	Եշ.	Սոփիայ, Եղիսի եւայլն
27	Ուր.	պահք
28	Շբ.	Ս. Աթանասի, Կիւրղի եւն.
29	*Կր.	Հարսանիք
30	Բշ.	Ս. Կիրակոսի
31	Գշ.	Ս. Վահանայ, Եւգինեայ եւն.

ՕԳՈՍՏՈՍ

1	Դշ.	Պահք Խըտրէլլէզի 101
2	Եշ.	Ս. Եւգինեոսի եւ Մակարիոսի
3	Ուր.	Պահք
4	Շբ.	Եփես. Ժողովոյն 200 Հայրտ.
5	*Կր.	Բրկն. Ս. Աստուածածնի
6	Բշ.	Պահք։ *Ցն. Վարդավառ
7	Գշ.	»
8	Դշ.	»
9	Եշ.	»
10	Ուր.	» [կանւին Հայոց
11	Շբ.	Տարեմուտ 439՝ բուն թուակա
12	*Կր.	ՎԵՐ. Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ
13	*Բշ.	Օր մեռելոց
14	Գշ.	[տուածածնի
15	Դշ.	Պահք։ Ցն. Վէրափոխումն Աս-
16	Եշ.	
17	Ուր.	Պահք
18	Շբ.	
19	*Կր.	25° Գահ. Համիտի
20	Բշ.	
21	Գշ.	Ս. Յովակիմայ եւ Աննայի
22	Դշ.	Պահք
23	Եշ.	Ս. Երեմիա մարգարէին
24	Ուր.	Պահք [բայ եւ Շմաւոնի
25	Շբ.	Առաքելոցն Թովմայի, Ցակո
36	*Կր.	Գիւտ գօտ. Աստուածածնի
27	Բշ.	Գոհարինեայ եւ Տուքիկոսի
28	Գշ.	Եզեկիէլի, Եզրի եւ Զաքարիայ
29	Դշ.	Պահք
30	Եշ.	Յովհ. Կարապետին եւ Ցոբայ
31	Ուր	Պահք

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

1	Շբ.	Նիկիոյ ժողովոյն 318 հայրապե-
2	*Կր.	Հարսանիք
3	Բշ.	Ս. Անդրէի
4	Գշ.	Անդրէանոսի, Թէոդորոսի եւն
5	Դշ.	Պահք (մայի եւն.
6	Եշ.	Ս. Աբրահամու, Խորենայ, Կոզ-
7	Ուր.	Պահք [Նայէ
8	*Շբ.	Ծնունդ Ս. Աստուածածնի յԱն
9	*Կր.	Բարեկենդան պահոց Ս. Խաչի
10	Բշ.	Պահք Խաչի
11	Գշ.	» »
12	Դշ.	» »
13	Եշ.	» »
14	Ուր.	» »
15	Շբ.	Նաւակատիք Ս. Խաչի
16	*Կր.	ԽԱՉՎԵՐԱՑ
17	*Բշ.	Օր մեռելոց
18	Գշ.	Պահք
19	Դշ.	
20	Եշ.	
21	Ուր.	Պահք
22	Շբ.	
23	Կր.	Բարեկենդան վարագայ Խաչին
24	Բշ.	Պահք։ Ս. Մամասայ եւն,
25	Գշ.	Ս. Փեփրոնեայ եւ Շուշանայ
26	Դշ.	Պահք
27	Եշ.	Ս. Բարաղամու եւ Երանոսի
28	Ուր.	Պահք
29	Շբ.	Ս. Գէորգայ զօրավարին
30	*Կր.	Վարագայ ս. Խաչ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

1	Բշ.	
2	Գշ.	Եւստաքէոսի, Երմոնեայ եւն.
3	Դշ.	Պահք [գոսպայ
4	Եշ.	Իշխանացն Սահակայ եւ Համա-
5	Ուր.	Պահք
6	Շբ.	72 աշակերտացն Քրիստոսի
7	*Կր.	Հարսանիք
8	Բշ.	Փոկասու Հայրապետին
9	Գշ.	Կուս. Թեկղեայ, Վառվառեայ
10	Դշ.	Պահք
11	Եշ.	
12	Ուր.	» [Մովսէսի քերթ
13	Շբ.	Ս. Թարգ. Մեսրոպայ, Եղիշէի,
14	*Կր.	Հարսանիք
15	Բշ.	Ս. Թաթուլ, Վարոսի եւն
16	Գշ.	Ս. Առք. Անանիայի, Փիլիպոսի
17	Դշ.	Պահք [Տիտոսի
18	Եշ.	Դիոնէսոսի, առք. Տիմոթէոսի եւ
19	Ուր.	Պահք
20	Շբ.	Ս. Զօրս Սեբաստացւոցն
21	Կր.	Հարսանիք
22	Բշ.	Ղունկիանոսի, Յովսէփայ եւն,
23	Գշ.	Ս. Զենոնի, Մակարայ եւն,
24	Դշ.	Պահք
25	Եշ.	Արտեմեայ, Քրիստափորի եւն։
26	Ուր.	Պահք Տճ. Դասըմի 1
27	Շբ.	Ռեթէոսի, Սեղբեստրոսի եւն։
28	Կր.	Գիւտ Խաչ
29	Բշ.	Անաստասայ, Վարոսի եւայլն,
30	Գշ.	Հեպերիքեանց, Սեւերանոսի
31	Դշ.	Պահք

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

1	Եշ.	Յովհաննու Ոսկեբերանին
2	Ուր.	Պահք
3	Շբ.	Անծն, սրբոց հնոց եւ նորոց
4	*Կր.	Հարսանիք
5	Բշ.	Ս. Ստեփաննոսի Հռովմայ Հայր.
6	Գշ.	Աւիփսիմեայ եպիսկոպոսին
7	Դշ.	Պահք
8	Եշ.	
9	Ուր.	Պահք [Միքայէլի
10	Շբ.	Հրեշտակապետաց Գաբրիէլի եւ
11	*Կր.	Հարսանիք
12	Բշ.	Մելիտոսի հայրապետին
13	Գշ.	Տիմոթէոսայ եւ Բասիլիսկոսի
14	Դշ.	Պահք
15	Եշ.	
16	Ուր.	Պահք
17	Շբ.	Առաք. Անդրէի եւ Փիլիպոսի
18	*Կր.	Բարեկենդան Ցիսնակաց
19	Բշ.	Պահք »
20	Գշ.	»
21	*Դշ.	» Ընծ. Աստուածածնի
22	Եշ.	»
23	Ուր.	» Միւռոնայ.
24	Շբ.	Ս. Գրիգոր սքանչ. Նիկող.
25	*Կր.	Ս. Ցիսնակաց։ Հարսանիք
26	Բշ.	Կուս. Ցուլիանեայ եւ Վառիլաւ.
27	Գշ.	Ղունկիանոսի, Անդրոնիկոսի
28	Դշ.	Պահք
29	Եշ.	Ս. Նեղեմայ, Բագարատայ
30	Ուր.	Պահք

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

1	*Շբ.	Ս. Առաք. Թադէոսի եւ Բրդթղ.
2	*Կր.	Հարսանիք
3	Բշ.	Գենարիոսի եւ Մերկերիոսի
4	Գշ.	Աբգարու թագաւորին
5	Դշ.	Պահք
6	Եշ.	Պօղայ, Մակարայ, Եւագրիի
7	Ուր.	Պահք
8	Շբ.	Նիկողայոսի սքանչ
9	*Կր.	Ցղ. Ս. Աստուածածնի յԱննայէ
10	Բշ.	Պահք Մինասայ, Երմոգինեայ
11	Գշ.	» Ս. Կուանէլիոսի
12	Դշ.	»
13	Եշ.	Ս. Օգսէնտիոսի եւն.
14	Ու.	Պահք
15	Շբ.	Ս. Ցակոբայ Մծբնայ. Մարուքէ
16	Կր.	Հարսանիք
17	Բշ.	Ս. Իգնատիոսի, Աղդէի եւն,
18	Գշ.	Ս. Թէոպոմպայ, Թէոնեայ եւն
19	Դշ.	Պահք
20	Եշ.	Ինգոսի եւ Դոմնայի
21	Ուր.	Պահք
22	Շբ.	Ս. Բարսղի. Սեղբեստրոսի
23	*Կր.	
24	Բշ.	Ս. Դաւթի մարգ։ Յկբ. առք.
25	Գշ.	Ստեփաննոսի Նախավկ.
26	Դշ.	Պահք
27	Եշ.	Առք։ Պետրոսի եւ Պօղոսի
28	Ուր.	Պահք Տճ. Րգ. պայրամը
29	Շբ.	Որդոցն Որոտման Բրկ։ Ծննդ։
30	*Կր.	Պահք Ծննդեան
31	Բշ.	» »

Печ. Войниковъ — Варна.